



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 358/08-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. novembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti G., s. r. o., P., zastúpenej advokátkou JUDr. L. F., P., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 Cob 28/2007 a jeho rozsudkom z 9. októbra 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti G., s. r. o., odmieta pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. decembra 2007 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti G., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 Cb 28/2007 a jeho rozsudkom z 9. októbra 2007.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka bola žalovanou v spore o zaplatenie 16 142 Sk s príslušenstvom, v ktorom žalobca voči nej čiastočne uspel, keď krajský súd zmenil rozsudok prvostupňového súdu tak, že sťažovateľku zaviazal zaplatiť žalobcovi 9 416 Sk s 13,5 %-ným úrokom z omeškania od 16. marca 2005 do zaplatenia, ako aj trovy právneho zastúpenia.

Sťažovateľka v sťažnosti k predmetu konania pred okresným súdom a pred odvolacím súdom uviedla:

„V konaní pred Okresným súdom v Prešove ako súdom prvého stupňa sa žalobca domáhal, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 16.142,- Sk s príslušenstvom z titulu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky v predsúdnom štádiu. Svoju žalobu odôvodnil tým, že cenu za poskytnuté služby vo výške 175.809,40,- Sk vyúčtovanú faktúrami č. 200400623 a č. 200400804 uhradil žalovaný žalobcovi až po lehote splatnosti na základe výzvy právneho zástupcu žalobcu zo dňa 08. 10. 2004, v dôsledku čoho žalobcovi vznikol nárok na náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky. Za náklady spojené s uplatnením pohľadávky je pritom podľa neho možné v zmysle výkladu a judikatúry (rozsudok NS SR sp. zn. 2 Cdo 7/99) považovať i trovy právneho zastúpenia vzniknuté v súvislosti s uplatnením pohľadávky a to aj v predsúdnom štádiu. Žalovaný však náklady 16.142,- Sk spojené s uplatnením pohľadávky - trovy právneho zastúpenia v súlade s ust. § 12 a nasl. vyhl. č. 163/2002 Z. z. za dva úkony právnej pomoci pri vymáhaní istiny vo výške 175.809,40,- Sk a dva úkony právnej pomoci pri vymáhaní úrokov z omeškania v hodnote 6.747,- Sk, na ktoré si žalobca nárokoval s titulom príslušenstva pohľadávky, neuhradil.

Konajúci súd prvého stupňa rozsudkom č. k. 18 Cb 216/2005-81 zo dňa 26. 10. 2006 žalobu žalobcu zamietol a priznal žalovanému právo na náhradu trov konania vo výške 7.034,- Sk z dôvodu, že mal za to, že žalobcom uplatnené náklady na uvedené právne služby poskytnuté pred uplatnením práva na súde tak možno považovať len za výdavky (odmenu) za obstaranie záležitosti na základe príkaznej zmluvy o obstaraní veci (resp. mandátnej

zmluvy či zmluvy o poskytovaní právnej pomoci) medzi žalobcom a jeho právnym zástupcom, ktorých úradu však bez ďalšieho nemožno považovať za príslušenstvo pohľadávky a po dôslednom preskúmaní ich nemožno subsumovať ani pod nárok na náhradu škody.

Krajský súd v Prešove ako odvolací súd rozsudkom č. k. 7 Cob 28/2007-117 zo dňa 09. 10. 2007 zmenil rozsudok súdu I. stupňa tak, že zaviazal žalovaného k úhrade 9.416,- Sk žalobcovi spolu s 13,5 % úrokom z omeškania od 16. 03. 2005 do zaplatenia a trov právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu vo výške 3.327,- Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku z dôvodu, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalovaný zaplatil žalobcovi uplatnené úroky z omeškania, na ktoré vznikol veriteľovi nárok. Nárok na náhradu škody spôsobenú omeškáním so splnením peňažného záväzku má veriteľ, t.j. žalobca iba vtedy, ak je táto škoda vyššia ako výška úrokov z omeškania, na ktoré vznikol veriteľovi nárok. Nároku na náhradu škody sa nemožno vzdať pred porušením povinnosti, z ktorého môže škoda vzniknúť (§ 369 a § 386 O. s. p.). Výška uplatneného nároku je vyššia ako výška zaplatených úrokov z omeškania.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozhodol vo veci tak, že zmenil rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 220 O. s. p. a čiastočne žalobe vyhovel. Zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi náklady spojené s uplatnením pohľadávky, ktoré majú povahu príslušenstva v zmysle § 121 ods.3 Obč. zákonníka vo výške 9.416,- Sk s prísl. Rozdiel uplatneného nároku je pokrytý zaplatenými úrokmi z omeškania vo výške 6.726,- Sk.“

Sťažovateľka je toho názoru, že „sumu 16.142,- Sk s príslušenstvom nie je možné považovať za náklady spojené s uplatnením pohľadávky, ako to správne právne posúdil aj prvostupňový súd. Stanovisko prvostupňového súdu sa opiera o tvrdenie, že náklady vynaložené za právne služby spočívajúce v opätovnej výzve na zaplatenie dlžnej sumy nesmerovali k uplatňovaniu pohľadávky, nemali žiadny právny význam a ani účinky, preto ich nemožno považovať za náklady spojené s uplatnením pohľadávky. Pri uplatnení práva, ak má ako právne významná skutočnosť, vyvolať právne účinky, musí ísť totiž o prejav vôle smerujúci k vzniku, zmene, alebo zániku tých práv a povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú. S opätovnou výzvou na úhradu dlžnej sumy však v danom prípade zákon nespája žiadne právne účinky, predžalobná upomienka nevyvoláva vznik,

zmenu a ani zánik žiadnych práv alebo povinností, nie je ani predpokladom uplatnenia práva na súde, a teda nemôže ísť ani o právne významnú skutočnosť predvídanú zákonodarcom v ustanovení § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka.

V súlade s vyššie uvedeným odôvodnením mal prvostupňový súd za to, že žalobcom požadované právne služby poskytnuté pred uplatnením práva na súde možno považovať len za výdavky za obstaranie záležitosti na základe príkaznej zmluvy o obstaraní vecí (resp. mandátnej zmluvy či zmluvy o poskytovaní právnej pomoci) medzi žalobcom a jeho právnym zástupcom. Dané závery prvostupňového súdu sú v súlade s ustanovením § 1 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii, z ktorého vyplýva, že účelom advokácie je pomáhať uplatňovať priznané práva, v žiadnom prípade sa nejedná o podmienku ich uplatnenia. Je vecou každého, či toto právo využije alebo či si naopak svoje právo bude brániť sám, príp. prostredníctvom iných osôb. Osoba, ktorá vyhľadá pomoc advokáta, je povinná poskytnúť advokátovi za jeho právne služby odmenu. Povinnosťou každého advokáta je pritom poučiť svojho klienta o tejto skutočnosti, uzavrieť s ním zmluvu o poskytovaní právnej pomoci, príp. mandátnu zmluvu, ktorej obsahom je aj úprava povinnosti zaplatiť advokátovi odmenu za poskytnuté služby. Účastníkmi zmluvy o poskytovaní právnej pomoci, resp. mandátnej zmluvy sú advokát a jeho klient, ktorí zmluvu uzatvárajú, v žiadnom prípade to nie je osoba, voči ktorej klient svoje právo uplatňuje.“.

V súvislosti s uvedeným sťažovateľka ďalej uvádza, že „úkony právnej pomoci smerujúce k vymoženiu dlhu by bolo možné považovať za náklady spojené s uplatnením pohľadávky v predsúdnom konaní len v prípade, ak by sa jednalo o prejavy vôle, ktoré by mali právotvorné účinky a teda právny predpis by s nimi spájal vznik, zmenu alebo zánik určitých práv a povinností. Uvedená skutočnosť by bola splnená len za podmienky, že by právny predpis ukladal oprávnenej strane povinnosť pred uplatnením svojich nárokov na súde, požadovať toto plnenie najskôr u iného subjektu, teda u povinnej strany alebo u príslušného orgánu. Takúto povinnosť však právny predpis oprávnenému subjektu neukladá, teda bolo len na vôli oprávneného subjektu využiť túto fakultatívnu možnosť s vedomím, že ak tak učiní, vzniknú mu výdavky predstavujúce odmenu advokáta za poskytnuté právne služby.“.

Sťažovateľka ďalej poukazuje na to, že „sa nemôže stotožniť ani s názorom odvolacieho súdu, ktorý nároky žalobcu posudzuje ako škodu vzhľadom na skutočnosť, že povinnosť uhradiť odmenu advokáta za poskytnuté právne služby žalobcovi vyplýva z právneho vzťahu medzi žalobcom a jeho právnym zástupcom. Uzavretie zmluvy o poskytovaní právnej pomoci, resp. mandátnej zmluvy je slobodným rozhodnutím žalobcu, ktoré žalovaný nemohol v žiadnom prípade ovplyvniť. V súlade s touto skutočnosťou a v súvislosti s ustanovením § 420 Občianskeho zákonníka sa škody môže dopustiť len ten, kto ju spôsobí porušením právnej povinnosti, pričom na vznik škody je potrebné splnenie nasledovných štyroch podmienok:

- porušenie právnej povinnosti (nesplnenie pohľadávky v stanovenej lehote),
- vznik majetkovej škody (peňažné prostriedky vynaložené žalobcom na odmenu advokáta),
- príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a vznikom škody (práve tento predpoklad nie je splnený, nakoľko odmena advokáta, ktorá mu prislúcha na základe zmluvného vzťahu medzi advokátom a jeho klientom, nie je v príčinnej súvislosti s nesplnením pohľadávky žalovaného). Povinnosť zaplatiť advokátovi odmenu je odplatom za poskytnuté služby, ktoré vykonal pre svojho klienta na základe zmluvy o poskytnutí právnej pomoci, v žiadnom prípade mu odmena nepatrí na základe porušenia povinnosti dlžníkom nezaplatiť svoju pohľadávku,
- zavinenie (žalovaný zaviniť nesplnenie svojej pohľadávky v stanovenej lehote, ale nezaviniť vznik nákladov, ktoré vznikli žalobcovi, vzhľadom na to, že uzavrel zmluvu o právnej pomoci s advokátom).

Rozhodnutie NS SR č. 26/2000 pod sp. zn. 2 Cdo 7/99, na ktoré sa žalobca odvoláva, a ktoré má preukázať jeho tvrdenie, že aj náklady na vypracovanie opakovanej výzvy advokátom sa považujú za náklady súvisiace s uplatnením pohľadávky, považujeme za bezpredmetné, nakoľko sa týka nákladov súvisiacich s predbežným prejednaním nároku pred ústredným orgánom štátnej správy. V rozhodnutí č. 26/2000 najvyšší súd taktiež poukazuje na rozhodnutie NS SR č. 33/1993, v ktorom bola riešená otázka takýchto nákladov z hľadiska trov občianskeho súdneho konania, a v ktorom bolo zaujaté stanovisko najvyššieho súdu, že povinnosť náhrady trov súdneho konania sa nevzťahuje na náklady spojené s podaním žiadosti o predbežné prejednanie nároku.“

S poukazom na uvedené sťažovateľka zastáva názor, že *„požadované náklady žalobcu nie je možné posudzovať ako náklady spojené s uplatnením pohľadávky, čo vyplýva aj zo stanoviska prvostupňového súdu, a ani ako škodu spôsobenú žalobcovi porušením právnej povinnosti žalovaného, nakoľko nie sú splnené všetky zákonné predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu predpokladané v ustanovení § 420 Občianskeho zákonníka“*.

Sťažovateľka sa domnieva, že právne a skutkové závery, o ktoré krajský súd oprel svoj rozsudok, sú zjavne neodôvodnené, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a majúce za následok porušenie jej označených práv. Taktiež cituje aj z judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 26/94, I. ÚS 54/97, I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/00).

Vzhľadom na tieto dôvody sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol takto:

„1. Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, právo na spravodlivé súdne konanie sťažovateľa upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod č. k. 7 Cob 28/2007 a rozsudkom Krajského súdu č. k. 7 Cob 28/2007-117 zo dňa 09. 10. 2007 porušené.

2. Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 7 Cob 28/2007-117 zo dňa 09. 10. 2007 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. Spoločnosti G., s. r. o. priznáva náhradu trov konania podľa počtu právnych úkonov a podľa dodatočného vyčíslenia, ktoré je Krajský súd povinný uhradiť na účet advokátky JUDr. L. F. ...“

II.

Ústavný súd pred predbežným prerokovaním sťažnosti požiadal predsedu krajského súdu o vyjadrenie k sťažnosti. Vyjadrenie bolo ústavnému súdu doručené 8. februára 2008, v ktorom predseda krajského súdu okrem iného uviedol:

„Aj keď to navrhovateľ popiera, svojím návrhom sa domáha preskúmania právneho názoru Krajského súdu v Prešove, ktorý ho viedol k rozhodnutiu vo veci samej.

Nie sme toho názoru, že by právny názor vyslovený týmto rozhodnutím, nebol náležité odôvodnený.

Vzhľadom k riadnemu poučeniu účastníkov podľa § 120 ods. 4 O. s. p. a k nenavrhnutiu žiadneho ďalšieho dokazovania účastníkmi, než bolo vykonané súdom prvého stupňa, nie je podľa nášho názoru opodstatnené ani tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave.

O prejednávanej veci nerozhodoval Krajský súd v Prešove inak, ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom. Podaný návrh neobsahuje konkretizáciu, ktoré zákonné ustanovenie bolo konaním súdu porušené.

Prejednávany predmet sporu nemožno označiť za bežný v doterajšej súdnej praxi. Účastníci, zastúpení advokátom, si bežne uplatňujú náhradu odmeny za úkony právnej služby vykonávané advokátom pred podaním žaloby, len v rámci náhrady trov samotného súdneho konania (§ 142 a nasl. O. s. p.). Časť súdov takýto nárok považuje za opodstatnený, no časť ho zamietá a to z dôvodu, že takýto úkon právnej služby bol urobený ešte pred začatím súdneho konania. Podanie žaloby vo veci sp. zn. 18 Cb 216/2005 pravdepodobne sledovalo vyvolanie právneho názoru príslušných súdov na možnosť uplatňovania nároku ako samotného predmetu sporu, ako veci samej.

O náhrade škody sa jedná v prípade, že advokát vykoná za svojho klienta (predžalobné) úkony právnej služby smerujúce k vymáhaniu pohľadávky klienta, ktorú dlžník včas neuhradil. Za vykonanie tejto právnej služby má advokát právo na zaplatenie odmeny od svojho klienta - mandanta. Zaplatením tejto odmeny advokátovi vznikne klientovi ujma (výdavky, škoda), ktoré si nemôže úspešne vymáhať ako náhradu trov súdneho konania, ktoré sa začalo až následne podanou žalobou.

Neprípustnosť dovolania, ako mimoriadneho opravného prostriedku, z dôvodu upraveného v § 238 ods. 5 O. s. p., nemožno považovať za dôvod na vznik oprávnenia podať sťažnosť podľa § 49 z. č. 38/1993 Z. z. pre tvrdené porušenie základného práva navrhovateľa na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná nezávislým a nestranným súdom (článok 46 ods. 1 Ústavy SR).

Ústavný súd by v takom prípade riešil právne problémy, o ktorých pre ich malý význam nerozhoduje Najvyšší súd SR.

Z týchto dôvodov Krajský súd v Prešove navrhuje, aby Ústavný súd Slovenskej republiky podaný návrh uznesením odmietol. “

Sťažovateľka zaujala stanovisko k vyjadreniu krajského súdu podaním z 5. marca 2008, v ktorom v zásade citovala argumenty z jej sťažnosti z 11. decembra 2007. Sťažnosť podanú ústavnému súdu v celom rozsahu považuje za dôvodnú zotrúvajúc na skutočnostiach, ktoré sú jej obsahom.

III.

Základné východiská ústavného súdu na rozhodovanie pri predbežnom prerokovaní sťažnosti

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh vrátane sťažnosti predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje najprv za potrebné uviesť, že nie je zásadne oprávnený ani povinný preskúmať a posudzovať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní obyčajných zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí. Ústavný súd nepreskúmava, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav, pretože to je v právomoci opravných všeobecných súdov.

Ústavnou kompetenciou ústavného súdu je v prípadoch napadnutia rozhodnutí (opatrení alebo iných zásahov) všeobecných súdov kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem a postupu, ktorý im predchádzal, s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo rozhodnutím (opatrením alebo iným zásahom) došlo k porušeniu základného práva alebo základnej slobody. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne I. ÚS 20/03, IV. ÚS 252/04, II. ÚS 78/05).

Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi označenými základnými právami alebo slobodami a napádaným rozhodnutím všeobecných súdov a postupom, ktorý im predchádzal. V takom prípade ústavný súd považuje sťažnosti za zjavne neopodstatnené a podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ich odmietne. Zjavná neopodstatnenosť teda znamená, že už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd nezistí žiadnu reálnu možnosť porušenia základného práva alebo základnej slobody napadnutým rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne postupmi, ktoré im predchádzali v konaní pred orgánmi verejnej moci, osobitne v konaní pred všeobecnými súdmi.

IV.

Závery a rozhodnutie ústavného súdu vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napríklad IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd vo vzťahu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Ústavný súd v tejto spojitosti zdôrazňuje, že nejde o porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka konania a jeho návrhu nevyhovie, ak je takéto rozhodnutie súdu v súlade s objektívnym právom. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych

noriam vo veci rozhodnú, za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu v napadnutom rozhodnutí krajského súdu o takéto rozhodnutie nejde.

Súčasťou základného práva na súdnu ochranu je aj právo na zákonu zodpovedajúce odôvodnenie, ktorého štruktúra je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 OSP). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam na rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní.

Sťažovateľka poukazuje na to, že „výrok rozsudku Krajského súdu v Prešove sa opiera o nedostatočne zistený skutkový stav“, ako aj „o právne názory, ktoré sú v rozpore s platnými právnymi normami“, zastáva názor, že došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces. Podľa sťažovateľky právne a skutkové závery, o ktoré krajský súd oprel svoj rozsudok, sú zjavne neodôvodnené, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné, pričom majú za následok porušenie jej označených práv.

Sťažovateľka je zjavne toho názoru, že ústavnému súdu je daná právomoc na preskúmanie napadnutého rozhodnutia krajského súdu, a to pravdepodobne preto, že inej opravnej inštancie niet (keď dovolanie s poukazom na § 238 ods. 5 OSP nie je prípustné a podnet na podanie mimoriadneho dovolania bol príslušnou prokuratúrou odložený).

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na vyjadrenie krajského súdu sp. zn. Spr. 10012/2008 z 30. januára 2008, že „neprípustnosť dovolania, ako mimoriadneho opravného prostriedku, z dôvodu upraveného v § 238 ods. 5 O. s. p., nemožno považovať

za dôvod na vznik oprávnenia podať sťažnosť podľa... z. č. 38/1993 Z. z. ... ústavný súd by v takom prípade riešil právne problémy, ktorých pre ich malý význam nerozhoduje Najvyšší súd SR.“

Z uvedeného vyplýva, že v danom prípade ide o vec nižšej významnosti (o tzv. bagateľnú vec), kde uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku nie je považované za efektívne. Ak potom Občiansky súdny poriadok vylučuje u bagateľných vecí prieskum rozhodnutí vydaných druhostupňovými súdmi, bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov, ktoré sú pre postupy zisťovania skutkového základu sporu a pre jeho právne posúdenie esenciálne.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia okrem iného uviedol:

„Odvolačí súd sa stotožňuje s právnym názorom žalobcu, že náklady spojené s uplatnením pohľadávky pred začatím súdneho konania majú povahu príslušenstva pohľadávky v zmysle ust. § 121 ods. 3 Obč. zák. Príslušenstvom pohľadávky sú aj náklady spojené s jej uplatnením, vrátane nákladov súdneho konania.

Náhrada nákladov spojená s uplatnením pohľadávky u dlžníka v predsúdnom spore pre veriteľa, ak tieto náklady zaplatil právnemu zástupcovi, predstavujú škodu. Túto škodu je povinný nahradiť dlžník veriteľovi z dôvodu nevčasnej úhrady pohľadávky. Ak by bola pohľadávka zaplatená v čase splatnosti faktúr, žalobcovi by škoda nevznikla. Nárok na náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky je oprávnený uplatniť veriteľ a nie právny zástupca, pretože veriteľovi vznikla škoda tým, že zaplatil za právnu pomoc právnemu zástupcovi za poskytnuté právnej služby, ak preukázal opodstatnenosť tohto nároku.

Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalovaný zaplatil žalobcovi uplatnené úroky z omeškania. Nárok na náhradu škody spôsobenú omeškaním so splnením peňažného záväzku má veriteľ, t. j. žalobca iba vtedy, ak je táto škoda vyššia ako výška úrokov z omeškania, na ktoré vznikol veriteľovi nárok. Nároku na náhradu škody sa nemožno vzdať

pre porušením povinnosti, z ktorého môže škoda vzniknúť (§ 369 a § 386). Výška uplatneného nároku je vyššia ako výška zaplatených úrokov z omeškania.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozhodol vo veci tak, že zmenil rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 220 O. s. p. a čiastočne žalobe vyhovel. Zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi náklady spojené s uplatnením pohľadávky, ktorá má povahu príslušenstva v zmysle § 121 ods. 3 Obč. zák. vo výške 9 416,- Sk s prísl. Rozdiel uplatneného nároku je pokrytý zaplatenými úrokmi z omeškania vo výške 6 726,- Sk.“

Záver v odôvodnení napadnutého rozsudku podľa názoru ústavného súdu zjavne nie sú arbitrárne ani svojvoľné a obsahujú všetky náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 OSP (§ 211 OSP). Ústavný súd preto považuje postup krajského súdu pri preskúvaní rozhodnutia okresného súdu za legitímny a vylučujúci možné porušenie označených práv sťažovateľky.

V prerokovávanej veci navyše ide o situáciu, keď sťažovateľka vôbec nerešpektuje postavenie ústavného súdu ako orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), lebo obsahom svojho návrhu ho stavia do pozície bežnej prieskumnej inštalácie všeobecného súdnictva, keď formálne označila práva, do ktorých malo byť zasiahnuté, avšak v skutočnosti len polemizuje s výkladom vo veci aplikovaných právnych noriem bez toho, aby prijateľne vysvetlila, ako sa tento výklad dotýka uvedených práv, resp. vzťah medzi výkladom jednoduchého práva a namietaným porušením jej označených práv nie je vôbec zrejmý.

Uvedený postup krajského súdu pri odôvodňovaní napadnutého rozsudku preto nemožno podľa názoru ústavného súdu dávať do takej spojitosti s obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čo platí s poukazom na citovanú judikatúru ústavného súdu aj vo vzťahu k námietke porušenia práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ktorý by mohol byť predmetom posudzovania ústavnosti postupu krajského súdu v konaní o veci samej. Kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie namietanej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštaláciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Kritériom pre rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo

kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (m. m. II. ÚS 193/06, II. ÚS 210/06, IV. ÚS 238/07). O takýto zásah však podľa názoru ústavného súdu v danej veci nešlo.

Vychádzajúc z týchto záverov ústavný súd odmietol sťažnosť pre zjavnú neopodstatnenosť (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd tiež poznamenáva reagujúc pritom aj na vyjadrenie krajského súdu, že „prejednávany predmet sporu nemožno označiť za bežný v doterajšej súdnej praxi. Účastníci, zastúpení advokátom, si bežne uplatňujú náhradu odmeny za úkony právnej služby vykonávané advokátom pred podaním žaloby, len v rámci náhrady trov samotného súdneho konania (§ 142 a nasl. O. s. p.). Časť súdov takýto nárok považuje za opodstatnený, no časť ho zamietá a to z dôvodu, že takýto úkon právnej služby bol urobený ešte pred začatím súdneho konania. Podanie žaloby vo veci sp. zn. 18 Cb 216/2005 pravdepodobne sledovalo vyvolanie právneho názoru príslušných súdov na možnosť uplatňovania nároku ako samotného predmetu sporu, ako veci samej“, že nie je súčasťou sústavy súdov Slovenskej republiky [čl. 124, čl. 143 ods. 1 a 2 ústavy, § 5 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“)] a ani neplní funkciu inštančne nadriadeného súdu vo vzťahu k tejto sústave súdov. Nie je preto v jeho právomoci, ako už bolo uvedené, „vykladať a aplikovať príslušné zákony“ a ani zjednocovať výklad zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, ako aj rozhodovaciu činnosť v rámci sústavy súdov Slovenskej republiky, ktorú vykonávajú na to zákonom o súdoch (a na základe neho vydaných všeobecne záväzných predpisov) určené súdne orgány.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2008